

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o posledicah krize državnega dolga za upravljanje EU (mnenje na lastno pobudo)

(2011/C 51/03)

Poročevalec: g. SMYTH

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 29. aprila 2010 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Posledice krize državnega dolga za upravljanje EU.

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter gospodarsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela odbora na tem področju, je mnenje sprejela 7. septembra 2010.

Plenarna skupščina je glede na obnovo mandata Odbora sklenila, da o tem mnenju glasuje na oktobrskem plenarnem zasedanju. Za glavnega poročevalca je v skladu s členom 20 poslovnika imenovala g. SMYTHA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 466. plenarnem zasedanju 21. oktobra 2010 s 120 glasovi za, 7 glasovi proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Kriza državnega dolga – ki jo je sprožila finančna in javnofinančna kriza – ogroža sam obstoj Evropske in monetarne unije (EMU) in zahteva učinkovit finančni, gospodarski in politični odziv. Kriza je poudarila pomanjkljivosti Pakta za stabilnost in rast kot mehanizma za zagotavljanje fiskalne odgovornosti v državah članicah.

1.2 EESO podpira dosedanje ukrepe Sveta in ECOFIN-a za podporo državam članicam v finančnih težavah prek evropskega mehanizma za finančno stabilizacijo in evropskega instrumenta za finančno stabilnost. Čeprav je to začasna rešitev, je lahko podlaga za postopek, ki bi bil bolj stalen, kakor tudi okvir za pogojno finančno podporo z ustanovitvijo pravega evropskega monetarnega sklada. Lahko bi preučili tudi možnosti za ustanovitev evropske agencije za upravljanje državnega dolga, ki bi izdajala euroobveznice.

1.3 EESO se zato, da ne bi ogrozili ciljev evropskega načrta za oživitve gospodarstva, zavzema za začetek izvajanja programov za zmanjšanje dolga na območju eura, da bi zagotovili ekonomsko in monetarno stabilnost območja v skladu s konjunktturnimi razmerami ter cilji rasti in zaposlovanja, navedenih v sporočilu Komisije Evropa 2020: strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, ki jih je kriza močno ogrozila.

1.4 Iz dolžniške krize se je mogoče veliko naučiti za prihodnje upravljanje EU. Prvi predlogi delovne skupine za ekonomsko politiko v zvezi z nadzorom in sankcijami potekajo

v pravo smer. Vendar pa EESO meni, da bi protitež sankcijam morala biti večja evropska solidarnost pri upravljanju državnega dolga. EESO ugotavlja, da zaenkrat še ni formalnega mehanizma za obravnavo nesposobnosti odplačevanja državnega dolga. To je še vedno strukturna pomanjkljivost v sistemu EMU, ki jo morajo obravnavati oblikovalci politike. Zaželeno pa bi bilo, da bi bile sankcije tako politične kot gospodarske narave, da bi se tako izognili še večjemu zadolževanju prizadetih držav.

1.5 Velik del krivde za krizo zaradi državnega dolga se lahko pripiše neodgovorni fiskalni politiki nekaterih držav članic EU. Krivdo nosijo tudi nepreudarno bančno posojanje, ki je povzročilo gradbeniške in nepremičninske balone, in delno nepremišljene dejavnosti bonitetnih agencij. Ogromna sredstva davkoplačevalcev za reševanje bank v nekaterih državah članicah in pozneje krhkost svetovnega finančnega sistema so tudi pomemben dejavnik, ki je prispeval h krizi. Za prihodnost je nujna učinkovita reforma svetovnega bančništva, ki naj prepreči ponovitev takega ravnanja.

1.6 EESO upa, da bo cilj boljšega gospodarskega upravljanja EU – ki se bo začelo januarja 2011 z „evropskim semestrom“ in bo odraz boljšega usklajevanja nacionalnih ekonomskih politik⁽¹⁾ – varovanje zaposlovanja v Evropi, ki ga kriza resno ogroža.

1.7 Vendar EESO meni, da vsaj za države območja eura ne zadošča zgolj usklajevanje gospodarskih politik, temveč je potrebna resnično skupna gospodarska politika in usklajevanje proračunske politike, vsaj v prvi fazi.

⁽¹⁾ COM(2010) 367 konč.: Usklajevanje gospodarskih politik za stabilnost, rast in delovna mesta – Kako izboljšati gospodarsko upravljanje EU.

2. Ozadje krize – fiskalne politike za podporo ekonomski in monetarni uniji

2.1 Fiskalna disciplina je eden od ključnih elementov makroekonomske stabilnosti, kar še posebej velja za monetarno unijo, kot je območje eura, sestavljeno iz suverenih držav, ki ohranjajo odgovornost za svojo fiskalno politiko. V območju eura ni več nacionalnih monetarnih politik in politik menjalnih tečajev, s katerimi bi se države lahko odzivale na specifične pretrese. Fiskalna politika je zato vsemogočna, vendar pa se lahko tovrstnim pretresom lažje prilagaja, če ima trdno osnovo.

2.2 Za zagotovitev trdne fiskalne politike in omejitev tveganj za stabilnost cen je bilo vzpostavljenih več mehanizmov in ureditvenih okvirov. Ti ureditveni okviri so zapisani v členih 121, 123, 124, 125 in 126 Pogodbe o delovanju Evropske Unije (PDEU) ter obsegajo Pakt za stabilnost in rast (na podlagi členov 121 in 126), postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem (člen 126), prepoved monetarnega financiranja (člen 123), prepoved privilegiranega dostopa do finančnih institucij (člen 124) in klavzulo o neprevzemanju finančne odgovornosti („no-bail-out“) (člen 125).

2.3 Osnovno pravilo proračunske politike v Pogodbi zahteva, da se države članice izogibajo čezmernemu javnofinančnemu primanjkljaju. Osnova za skladnost s tem pravilom je obveznost držav članic, da ne presejajo meje splošnega letnega javnofinančnega primanjkljaja v višini 3 % BDP in da bruto nacionalni dolg v razmerju do BDP ohranjajo pod 60 %.

2.4 V izjemnih okoliščinah se začasna prekoračitev meje za primanjkljaj ne obravnava kot čezmerna, pod pogojem, da ostane blizu te meje. Sklep o tem, ali v državi članici obstaja čezmerni primanjkljaj, sprejme svet ECOFIN na podlagi priporočila Evropske komisije. Če Svet odloči, da v državi članici obstaja čezmerni primanjkljaj, je treba sprejeti potrebne ukrepe po postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem. To lahko v končni fazi privede do uvedbe sankcij proti tej državi.

2.5 Osnovna misel Pakta za stabilnost in rast je zagotoviti trajno sprejemanje trdnih proračunskih politik. Pakt določa, da morajo države članice vztrajati pri srednjeročnih ciljih za proračunsko stanje, „ki je skorajda uravnotežen[o] ali pa izkazuje presežek“, kot je opredeljeno ob upoštevanju posebnosti vsake posamezne države. Prilaganje temu stanju naj bi državam članicam omogočalo, da obvladujejo normalna konjunktorna nihanja in pri tem ohranjajo javni primanjkljaj v okviru referenčne vrednosti 3 % BDP. V praksi se koncept Pakta za stabilnost in rast ter njegovo delovanje zelo razhajata. Evropska centralna banka (ECB) je nedavno zapisala:

„Vendar pa so bile pri spoštovanju proračunskih pravil, ki jih vsebujeta Maastrichtska pogodba in Pakt za stabilnost in rast, razlike. Nekatere države članice so večkrat in trajno prekoračile referenčno vrednost 3 % BDP za javni primanjkljaj, iz česar je mogoče sklepati, da vsaj v teh primerih pri izvajanju pakta ni bilo dovolj odločnosti in politične volje. Odklone od fiskalnih načrtov so v različnih stopnjah v državah povzročile preveč optimistične napovedi rasti, naknadne revizije podatkov, večja nihanja v prihodkih, kot je bilo pričakovano, in nenehna odstopanja pri izdatkih.“ (Deset let Pakta za stabilnost in rast (Ten years of the Stability and Growth Pact), članek iz mesečnega biltena ECB, oktober 2008).

2.6 Očiten neuspeh pri upoštevanju fiskalnih pravil, ki podpirajo EMU, izvira izpred sedanje svetovne finančne krize, vendar bi lahko rekli, da je tveganje nesposobnosti odplačevanja državnega dolga v monetarni uniji druga faza krize. Po dobrem desetletju ugodnih posojil, kar je privedlo do nepremičninskega mehurčka in mehurčka na področju gradbeništva nasploh, so poznejši gospodarski zlomi v nekaterih državah članicah sprožili vse hitreje rastoče probleme, povezane s spiralnimi povečevanjem dolgov. Nekoliko ironično je, da vladam Grčije, Španije in Portugalske med bančno krizo ni bilo treba z denarjem davkoplačevalcev reševati svojih bančnih sistemov, vendar pa njihove težave z državnim dolgom sedaj ogrožajo stabilnost bank v vsej EU. To ponazarja stališče, da reševanje bank, ki so ga financirali davkoplačevalci, ni bil glavni vzrok za povečanje javnega dolga.

2.7 V času bančne krize je bila pogosta trditev, da so nekatere banke „prevelike, da bi propadle“, sedaj pa se govori o državah članicah, ki se spopadajo z vse večjim javnim dolgom, da so „preveč pomembne, da bi lahko pustili, da razglasijo nesposobnost za odplačilo dolga“. Ravno tako, kot so davkoplačevalci boleče sprejeli potrebo po reševanju neodgovornih bank, sedaj po drugi strani mednarodni trgi obveznic zahtevajo ureditev javnih financ nekaterih držav članic, ki je lahko še bolj boleča. Negotovost, ki jo je ustvarilo vprašanje nesposobnosti odplačila državnega dolga, je začela spodbujati tudi euro in je vzbudila strah, da bi to lahko bilo uničujoče za nekatere države članice v območju eura.

2.8 Kriza državnega dolga je kriza zaupanja za EU na splošno in zlasti za območje eura. Zato je potrebna politična in finančna rešitev. Zastavila je tudi vprašanje primernosti zgoraj opisane fiskalne ureditve za zagotavljanje stabilnosti skupne valute. Do neke mere bi lahko upravičeno trdili, da je Pakt za stabilnost in rast odpovedal in da mora Evropa sedaj ustvariti nov fiskalni in monetarni okvir, ki bi se uspešneje spopadel z resnimi gospodarsko neugodnimi posledicami ali celo bankrotom države članice. Če to drži, kakšen naj bi bil ta okvir?

3. Alternativni fiskalni in monetarni okvir

3.1 V zadnjih nekaj mesecih se je veliko dogajalo na ravni politične teorije in izvajanja politik. Eden od zanimivih predlogov za reševanje krize državnega dolga in vprašanja nesposobnosti držav za odplačilo dolga je ustanovitev Evropskega denarnega sklada (EMF) ⁽²⁾. Pobuda za ta predlog temelji na argumentu, da Mednarodni denarni sklad (IMF) nima izkušenj za obvladovanje tveganja nesposobnosti članice monetarne unije za odplačilo državnega dolga in da bi EU z delovanjem Evropskega denarnega sklada imela trdnejše mehanizme uveljavljanja pravil.

3.2 Koncept Evropskega denarnega sklada bi morali obravnavati kot analogijo političnim odzivom na nedavno finančno krizo, ko je bil cilj politike preprečiti propad velikih finančnih institucij. Sedaj ko EU okreva po bančni krizi, se je politična razprava osredotočila na reforme, ki bi omogočile voden postopek v primeru neizpolnjevanja obveznosti finančnih institucij in lastno financiranje skladov za pomoč večjim bankam, ki imajo težave s plačilno nesposobnostjo. Drugače rečeno: sedaj, ko so evropski oblikovalci politik stabilizirali finančne sisteme, je njihov cilj zagotoviti, da bodo v prihodnosti breme krize nosile finančne institucije, in ne davkoplachevalci. Predlogi za bančno reformo vključujejo višje kapitalske zahteve, strožji nadzor, omejevanje bonusov bankirjev in priprava načrtov za delovanje bank v primeru težav (angl. *living wills*). V zvezi z EMU je treba za zaščito enotne valute okrepiti tudi sistem, da bi lahko obvladali nestabilnost, ki bi jo povzročila nesposobnost odplačila dolga ali bankrot ene od članic.

3.3 Predlagatelji Evropskega denarnega sklada trdijo, da bi bil skladien s pojmom okrepljenega sodelovanja, ki je zapisan v Pogodbi, in tako ne bi bilo treba spreminjati Pogodbe. Z ustreznimi ustanovljenimi Evropskim denarnim skladom bi odpravili pomanjkljivosti v strukturi EMU, ki jih povzroča dosedanja neuspeh Pakta za stabilnost in rast ter očitno pomanjkanje verodostojnosti klavzule o neprevzemanju finančne odgovornosti.

3.4 Kako bi financirali tak sklad? Da bi zmanjšali problem moralnega tveganja, s katerim se sedaj soočata Nemčija in Francija pri financiranju svežnja reševalnih ukrepov za Grčijo, bi v Evropski denarni sklad prispevale le države, ki kršijo maastrichtska merila. Njihove prispevne stopnje bi določali dve pravili:

— letno 1 % „prekomernega dolga“, ki je opredeljen kot razlika med dejansko višino javnega dolga (ob koncu preteklega leta) in referenčno vrednostjo 60 % BDP, določeno z

⁽²⁾ Predlog je v celoti predstavljen v: „How to deal with sovereign debt default in Europe: Towards a Euro(pean) Monetary Fund.“, D. Gros in T. Mayer; Policy Brief No:202, Center za evropske študije, maj 2010. Mnogi argumenti v tem mnenju izhajajo iz te pronicljive analize.

maastrichtskimi merili. Za Grčijo, za katero razmerje med višino dolga v BDP znaša 115 %, bi to pomenilo prispevek k Evropskemu denarnemu skladu v višini 0,55 %;

— 1 % prekomernega primanjkljaja, tj. zneska primanjkljaja v določenem letu, ki presega referenčno vrednost 3 % BDP, določeno z maastrichtskega merila. Za Grčijo bi primanjkljaj v višini 13 % BDP pomenil prispevek k Evropskemu denarnemu skladu v višini 0,10 % BDP.

Za leto 2009 bi skupni prispevek Grčije znašal 0,65 % BDP, kar je precej manj od obsega varčevanja, ki se zdaj zahteva.

3.5 Poleg tega bi si Evropski denarni sklad lahko sposojal denar na trgih, tako da bi imel skupaj z nakopičenimi prispevki zadostne vire za vse potrebe. Evropski denarni sklad bi lahko posredoval pri zagotavljanju finančne podpore bodisi s sprostitvijo dela svojega imetja ali s podeljevanem poroštva za izdajo državnih obveznic države članice. Za ponazoritev lahko za nazaj z uporabo predlaganega mehanizma financiranja izračunamo, da bi se od začetka EMU v Evropskem denarnem skladu lahko nakopičilo 120 milijard EUR rezerv. Skupaj z ustreznimi stopnjami najemanja kreditov na trgih bi bilo to dovolj za financiranje reševanja katerekoli izmed manjših držav članic območja eura.

3.6 Pri izvajanju pravil ima EU številne možnosti – od zamrznitve sredstev iz strukturnih skladov, odrekanja novih poroštev za posojila do izločitve države iz denarnega trga območja eura. Te kazenske ukrepe bi uporabljali postopoma, saj posamično predstavljajo močan gospodarski pritisk na države članice, ki ne izvajajo dogovorjenih programov reform.

3.7 Ena izmed prednosti, ki se navajajo v zvezi s predlaganim Evropskim denarnim skladom je ta, da bi vodil postopek v primeru neizpolnjevanja finančnih obveznosti države članice območja eura, ki ne bi izpolnjevala pogojev programa reform. Za razliko od negotovega prestrukturiranja dolga na mednarodnih trgih obveznic bi Evropski denarni sklad lahko imetnikom obveznic države članice, nesposobne za vračanje dolga, ponudil zamenjavo tega dolga za terjatve do Evropskega denarnega sklada po standardni diskontni stopnji. Tako bi omejili motnje zaradi nesposobnosti vračanja dolga in zmanjšali izgube finančnih institucij.

3.8 Zagovorniki Evropskega denarnega sklada trdijo, da ima pomembne prednosti v primerjavi z iskanjem pomoči pri IMF. Evropski denarni sklad bi vodil postopek v primeru neizpolnjevanja finančnih obveznosti tako, da bi čim bolj omejil razdiralne stranske učinke na trg obveznic in druge finančne trge. Izkušnje z bančno krizo so pokazale, da je treba politiko sedaj oblikovati tako, da v prihodnje krize ne bomo le preprečili, temveč se bomo nanjo tudi pripravili. To velja tudi za krizo državnega dolga. Ko in če bo minila sedanja kriza, se mora Evropa pripraviti na njeno ponovitev.

3.9 V središču drugega zanimivega niza zamisli je navzkrižje med potrebo po oživitvi evropskega gospodarstva in zmanjšanjem dolga. Raziskave so pokazale, da je v območju eura fiskalna disciplina zaradi maastrichtskih meril in Pakta za stabilnost in rast zadušila gospodarsko rast v primerjavi z ZDA in Veliko Britanijo⁽³⁾. Ironično je, da se je v ZDA, kjer se je finančna kriza pojavila, politika odzvala z ogromno fiskalno in monetarno proticiklično podporo. Makroekonomski politiki v območju eura je škodila nedejavnost zaradi spodbujanja monetarne stabilnosti namesto rasti. To je razumljivo z vidika verodostojnosti enotne valute in ECB, vendar bi lahko to sedaj imeli za potencialno oviro pri oživljanju gospodarstva. Pravzaprav je mogoče upravičeno reči, da bi lahko sprostitev omejitev Pakta za stabilnost in rast prispevala k spodbujanju gospodarskega okrevanja in odpravila krizo.

3.10 Vse politike ali institucionalni odzivi na krizo državnega dolga naj bi obravnavali vprašanja zmanjšanja dolga, ne da bi pri tem ogrozili cilje evropskega načrta za oživitev gospodarstva. To bi med drugim lahko dosegli s kombiniranjem procesa zmanjševanja dolga s povečanjem vlaganj, da bi ublažili deflacijske učinke zmanjšanja dolga. Ta predlog temelji na beli knjigi o rasti, konkurenčnosti in zaposlovanju Jacquesa Delorsa iz leta 1993, v njegovem središču pa je možnost prenosa dolga. Tako bi del državnega dolga vsake države članice prenesli v obveznice Evropske unije. Pri tem prenosu bi bile države članice kljub temu obvezane k servisiranju svojega deleža dolga v euro-obveznicah. Zato to ne bi bil odpis dolga niti ne bi povečal zadolževanja držav članic, ki so v težavah zaradi zadolženosti, vendar bi znižal stroške odplačevanja prenesenega deleža. Zagovorniki tega predloga trdijo, da bi ga lahko vključili v okvir obstoječih smernic Pogodbe. V povezavi s prenosom dolga se predlaga tudi razširitev posojil Evropske investicijske banke (EIB) in nacionalnih finančnih institucij na financiranje evropskega načrta za oživitev gospodarstva ter na ublažitev zmanjšanja dohodka iz dela in trgovine zaradi agresivnega zmanjšanja dolga⁽⁴⁾.

3.11 Uradni odziv na dolžniško krizo je sledil izredni seji Sveta dne 9. maja 2010; ta vključuje ustanovitev evropskega mehanizma za finančno stabilizacijo, ki temelji na členu 122(2) PDEU („izjemne okoliščine“) in medvladnem sporazumu držav članic območja eura. Evropski mehanizem za finančno stabilizacijo ima na voljo 60 milijard evrov in deluje na podoben način kot IMF. Ustanovljena je bila tudi družba s posebnim namenom (*Special Purpose Vehicle*), znana tudi kot evropski instrument za finančno stabilnost. Družba s posebnim

namenom bo delovala tri leta in bo imela na voljo do 690 milijard evrov za podporo državam območja eura, ki se znajdejo v izjemnih finančnih težavah. Tudi Evropska centralna banka je začela ukrepati na trgih obveznic z nakupom obveznic vlad, ki so se znašle v finančnih težavah.

3.12 Ta nova ureditev ima več pomembnih vidikov. Prvič, to ni poceni finančna možnost, saj bo zadevna država članica preko Komisije vrnila vse obresti in glavnico posojila. V tem smislu evropski mehanizem za finančno stabilizacijo ne šteje kot reševanje (*bail out*) in je zato skladen s členom 125. Drugič, evropski mehanizem za finančno stabilizacijo in evropski instrument za finančno stabilnost sta kreditni liniji, in ne proračunski postavki, zato ostaneta v okviru odločanja o „lastnih sredstvih“. Tretjič, evropski instrument za finančno stabilnost bo deloval tri leta, vendar se lahko njegovi učinki za nekaj let podaljšajo, če izda dolgoročne obveznice. Četrto, predvideno je, da bo evropski instrument za finančno stabilnost izdal obveznice, za katere bodo jamčile vse države članice do višine 120 %; predvideno je, da bodo imele bonitetno oceno AAA, kar bo zmanjšalo stroške njihovega servisiranja⁽⁵⁾. In nazadnje, evropski mehanizem za finančno stabilizacijo je oprijemljiv dokaz, da solidarnost EU ostaja odločilni temelj ekonomske in monetarne unije.

3.13 Kako učinkoviti so predlogi v zvezi z evropskim mehanizmom za finančno stabilizacijo pri reševanju sedanje dolžniške krize, bo postalo jasno v prihodnjih mesecih in bo odvisno od obsega, v katerem bodo posamezne države izvedle fiskalne prilagoditve, ki jih zahtevata EU in IMF. EU je ponovno potrdila svojo željo okrepiti fiskalno disciplino in najti trajen okvir za reševanje krize. Slednje je spodbudilo špekulacije, da bi lahko evropski mehanizem za finančno stabilizacijo in evropski instrument za finančno stabilnost postala trajna, kar pa bi bilo težko doseči, saj je za to potrebna soglasna odobritev vseh držav članic. Odsotnost vsebinskih predlogov, ki bi obravnavali možnost razglasitve nesposobnosti odplačevanja državnega dolga, pomeni, da oblikovalci politik tega ne bodo dovolili. To je povsem razumljivo, vendar ne odpravlja možnosti za take razglasitve.

4. Učenje iz izkušenj

4.1 Počasi postaja jasno, da bi lahko dolžniško krizo preprečili z boljšim upravljanjem v državah članicah in v EU, zato je nujno, da se pomanjklivosti v upravljanju iz preteklosti ne ponovijo. V ta namen je delovna skupina za usklajevanje gospodarske politike napovedala vrsto ukrepov za krepitev proračunskega nadzora v skladu s Paktom za stabilnost in rast. Ti ukrepi zajemajo medsebojen pregled predlogov proračunov držav članic, zgodnjo uporabo sankcij pri

⁽³⁾ Glej Fitoussi, J.P. in F. Saraceno: Europe: How deep is a Crisis? Policy Responses and Structural Factors Behind Diverging Performances, Journal of Globalisation and Development. Volume 1 Issue 1 Berkeley Electronic Press. 2010.

⁽⁴⁾ Ta predlog je izčrpno predstavljen v: Holland, S.: „A European Monetary Fund, Recovery and Cohesion“ in Insight, <http://www.insightweb.it/web/node/136> (z dne 10.6.2010).

⁽⁵⁾ 21. septembra so vse glavne bonitetne agencije izjavile, da bodo posojila, ki jih izda instrument za finančno stabilnost, dobila oceno AAA.

prekoračitvi 3- oz- 60-odstotne referenčne vrednosti v zvezi z dolgom, sprožitvev postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem pri zavlačenju zmanjševanja dolga in večja neodvisnost državnih statističnih uradov od nacionalnih vlad.

4.2 Vloga in obnašanje glavnih bonitetnih agencij med finančno krizo in krizo dolga sta bila milo rečeno spotakljiva ⁽⁶⁾. Nemška kanclerka Angela Merkel je predlagala novo neodvisno evropsko bonitetno agencijo, ki bi konkurirala velikim trem obstoječim agencijam ⁽⁷⁾. Predlagano je bilo tudi, da bi Eurostat pooblastili za izdajo ocene javnih financ držav članic. S tovrstnim pooblastilom bi lahko Eurostat prej opozoril na grško dolžniško krizo ⁽⁸⁾.

4.3 Komisija je bila deležna kritik zaradi premajhne opreznosti in proaktivnosti pri zagotavljanju kakovosti podatkov o nacionalnih javnih financah. Ta točka se nanaša na širša vprašanja nadzora, pregleda in skladnosti, ki so glavni razlog za neuspeh mehanizmov Pakta za stabilnost in rast. Vsaka dolgoročna rešitev mora biti učinkovita pri obravnavi teh vprašanj.

4.4 Čeprav davkoplačevalci niso financirali reševanja bank v Grčiji, Španiji in na Portugalskem, je obseg takšnega reševanja drugje v EU in v ZDA prispeval k ustvarjanju pritiska na trge državnih obveznic, ki je brez primere, ter to krizo zaostрил. Izvesti je treba učinkovite reforme svetovnega bančništva, ki bi preprečile ponovitev takšne finančne, gospodarske in socialne nestabilnosti.

V Bruslju, 21. oktobra 2010

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽⁶⁾ Za izčrpno razpravo o pomanjkljivostih bonitetnih agencij glej poročilo Ameriške komisije za vrednostne papirje: (SEC) „Summary Report of Issues Identified in the Commission Staff's Examinations of Select Credit Rating Agencies“, <http://www.sec.gov/news/studies/2008/craexamination070808.pdf> (z dne 10.6.2010).

⁽⁷⁾ Po poročanju časnika Irish Times je nemška kanclerka dejala, da nova agencija „seveda ne bi bila politično odvisna“ ampak bi „delovala v duhu vzdržne ekonomije, ki ni toliko usmerjena v kratkoročno obdobje“, Irish Times z dne 21. maja 2010.

⁽⁸⁾ Med obiskom Eurostata so nas obvestili, da je Eurostat že prej opozarjal na velik grški primanjkljaj in krizo javnega dolga, vendar mu ni nihče prisluhnil.